

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเดียวกัน ในชั้นปีต่างกัน

5.1.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรต่างกัน ในชั้นปีเดียวกัน

5.1.3 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบรวมกับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวม

5.1.4 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้านกับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวม

5.1.5 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้านกับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน

5.2 สมมติฐานการวิจัย

5.2.1 นักศึกษาหลักสูตรเดียวกันในชั้นปีต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

5.2.2 นักศึกษาหลักสูตรต่างกันชั้นปีเดียวกันมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนแตกต่างกัน

5.2.3 ความสามารถในการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนมีความสัมพันธ์กัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มประชากรคือ นักศึกษาในวิทยาลัยการสาธิตสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ชั้นปีที่ 1 และ 2 ในปีการศึกษา 2538 ทั้ง 3 หลักสูตร จำนวนทั้งสิ้น 660 คน

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการประมาณค่า การปรับตัวทางสังคม โดยใช้แบบสอบถาม Semantic Differential Scale ของวิลเลียม โรเจอร์ วีระ (2513) เป็นแนวทางในการสร้างข้อความ จำนวน 60 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ลักษณะทางร่างกายที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม ลักษณะทางอารมณ์ที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม ลักษณะทางสังคมที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม และลักษณะทางสติปัญญาและความสามารถทางการเรียนที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคม และด้านลักษณะรวม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามมโนภาพแห่งตนของเอลเลน วี เพียร์ส และเดล บี แฮร์ริส (Ellen V. Piers & Dale B. Harris) ซึ่งจูไรรัตน์ เปรมิทธิวีร (2513) ได้แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของวิทยาลัยการสาธิตสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยผู้วิจัยที่แจ้งรายละเอียด และหลักการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาทั้ง 3 หลักสูตร ทำด้วยตนเอง แล้วผู้วิจัยจึงนำมาตรวจวิเคราะห์ต่อไป

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้สารสนเทศตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.6.1 สภาพของกลุ่มตัวอย่างใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

5.6.2 บุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมจำแนกตามลักษณะ 5 ด้าน แยกตามชั้นปี
ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.6.3 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมจำแนกตามลักษณะ 5 ด้าน
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 โดยใช้ทดสอบค่าที (t-test)

5.6.4 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรเดียวกัน
ชั้นปีต่างกัน โดยใช้ทดสอบค่าที

5.6.5 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรต่างกัน
ในชั้นปีที่ 1 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of
Variance) และการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

5.6.6 เปรียบเทียบบุคลิกภาพการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรต่างกัน
ในชั้นปีที่ 2 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบรายคู่ของ
เชฟเฟ

5.6.7 มโนภาพแห่งตนจำแนกตามองค์ประกอบ 7 ด้าน แยกตามชั้นปี โดยใช้
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.6.8 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนตามองค์ประกอบ 7 ด้าน ของนักศึกษาชั้นปี
ที่ 1 และ 2 โดยใช้ทดสอบค่าที

5.6.9 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรเดียวกัน ชั้นปีต่างกัน
โดยใช้ทดสอบค่าที

5.6.10 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรต่างกันชั้นปีที่ 1 โดย
ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ

5.6.11 เปรียบเทียบมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาหลักสูตรต่างกันชั้นปีที่ 2 โดย
ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบรายคู่ของเชฟเฟ

5.6.12 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคม และมโนภาพแห่งตน
ของนักศึกษาโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product
Moment Correlation Coefficient)

5.7 ผลการวิจัย

5.7.1 นักศึกษาหลักสูตรเดียวกันในชั้นปีต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมระดับปานกลาง โดยนักศึกษาประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และ 2 มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาทันตภิบาล และนักศึกษาเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ไม่มีความแตกต่างกัน

5.7.2 นักศึกษาหลักสูตรเดียวกัน ชั้นปีต่างกัน มีมโนภาพแห่งตนทางลบโดยนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ชั้นปีที่ 2 มีมโนภาพแห่งตนแตกต่างจากชั้นปีที่ 1 ใน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน ด้านรูปร่างและคุณลักษณะด้านความวิตกกังวลและด้านรวม ส่วนนักศึกษาทันตภิบาลและเจ้าพนักงานเภสัชกรรมไม่มีความแตกต่างกัน

5.7.3 นักศึกษาหลักสูตรต่างกันแต่ชั้นปีเดียวกัน มีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และ ไม่มีความแตกต่างกัน

5.7.4 นักศึกษาหลักสูตรต่างกันแต่ชั้นปีเดียวกัน มีมโนภาพแห่งตนทางลบและมีความแตกต่างของมโนภาพแห่งตน เฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ระหว่างนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ นักศึกษาทันตภิบาลและนักศึกษาเจ้าพนักงานเภสัชกรรม

5.7.5 การปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบรวม มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5.7.6 การปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5.7.8 การปรับตัวทางสังคมในองค์ประกอบแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนในองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

5.8 ข้อเสนอแนะ

5.8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากผลการวิจัยการปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาในครั้งนี้ ปรากฏว่าการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และมีมโนภาพแห่งตนทางลบในทุกหลักสูตรและทุกชั้นปีในภาพรวม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องอย่างเร่งด่วนที่ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไข โดยการส่งเสริม

สนับสนุนและพัฒนา เพื่อยกระดับความสามารถในการปรับตัวทางสังคมและคุณภาพแห่งตนของนักศึกษาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา เพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพแห่งตนทางบวกอันจะส่งผลต่อระดับการปรับตัวทางสังคมที่สูงขึ้นด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) นโยบายของผู้บริหารในการเห็นความสำคัญของผลการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้บริหารน่าจะมีนโยบายในการแก้ปัญหาดังกล่าวที่เด่นชัด นอกจากนี้ควรจะมีการจัดตั้งทีมงานในการดำเนินงานด้านการแนะแนวและบริการให้คำปรึกษาอย่างเต็มรูปแบบ และมีโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการปรับตัวทางสังคม และคุณภาพแห่งตน รวมทั้งปัญหาด้านอื่น ๆ ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ให้นักศึกษาสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขในขณะที่ศึกษาอยู่ ณ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

2) อาจารย์ผู้สอน สามารถให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้โดยเมื่อมีโอกาสระหว่างดำเนินการสอนควรพยายามสอดแทรกความรู้ ข้อคิดต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพแห่งตน และความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น อาจโดยวิธีการแสดงออกเป็นคำพูดหรือโดยการเขียนรายงาน โดยการนำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเป็นพื้นฐาน อันจะเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษารู้จักคุณค่าของตนเองเมื่อสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามถ้านักศึกษาไม่ประสบความสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมาย อาจารย์ควรพิจารณาด้วยเหตุและผล รวมทั้งควรให้โอกาสให้กำลังใจและสร้างแรงจูงใจที่ดีให้แก่ นักศึกษาอันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นในตนเองการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อการมีคุณภาพแห่งตนในทางที่ดีด้วย

3) ด้านการเรียนการสอน ในกระบวนการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนควรพิจารณาในการนำรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ มาใช้ร่วมด้วยเช่น กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์หรือการนำตัวแบบที่ดีให้นักศึกษาได้ เรียนรู้เป็นแบบอย่างในรูปแบบของการฉายสไลด์ วีดีโอ หรือภาพยนตร์ ก็จะสามารถส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพแห่งตนชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับรายละเอียดในเนื้อหาวิชาด้วย

4) อาจารย์ที่ปรึกษา (Advisor) ควรมีบทบาททั้งด้านวิชาการ การให้คำปรึกษา แนะนำและด้านการสร้างสัมพันธภาพ (Rapport) ที่ดีต่อกันและกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษานับว่ามีความดูแล ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง รู้จักจุดเด่นและข้อ

จากัดต่าง ๆ ของตนเอง นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา ต้องร่วมมือกันหาทางในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาในจุดที่ยังบกพร่องอยู่ให้ดีขึ้น สำหรับในส่วนที่เป็นจุดเด่นก็ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ดียิ่งขึ้น

5) จากผลการวิจัยปรากฏว่านักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาสหศาสตรมี การปรับตัวทางสังคมดีกว่านักศึกษานหลักสูตรทันตภิบาล และเจ้าพนักงานเภสัชกรรม (เปรียบเทียบจากค่าคะแนนเฉลี่ย) ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาขาสหศาสตรมีการออกฝึกงานในชุมชนหลายช่วง และใช้เวลาในการฝึกงานภาคสนาม นานกว่าหลักสูตรอื่น ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่เกิดจากการที่นักศึกษาได้ฝึกได้ตัดสินใจด้วย ตนเอง และต้องช่วยตนเองในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งด้านการปรับตัวทางสังคมด้วย ดังนั้น ถ้ามีความเป็นไปได้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการเพิ่มระยะเวลาในการฝึกงานในชุมชนของนักศึกษา หลักสูตรทันตภิบาลและเจ้าพนักงานเภสัชกรรมเท่าที่จะสามารถเป็นไปได้จริง เพราะเมื่อนักศึกษาได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ในการปรับตัวทางสังคมด้วยตนเอง จนเกิดความมั่นใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองสามารถตัดสินใจและเลือก กระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ด้วยตนเอง

6) ด้านกิจการนักศึกษา ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อพัฒนามโนภาพแห่งตน และความสามารถในการปรับตัวทางสังคม โดยผู้วิจัยขอเสนอแนะรายละเอียดดังนี้

6.1) การจัดกิจกรรมการต้อนรับน้องใหม่ ไม่ควรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งหวัง แสดงความเป็นผู้ยิ่งใหญ่เหนือรุ่นน้อง โดยใช่วิธีการที่รุนแรง ทารุณโหดร้ายมุ่งทำลายทั้งร่างกาย และจิตใจ อันจะส่งผลเสียต่อมโนภาพแห่งตนและลดระดับความสามารถในการปรับตัวทางสังคม อีกด้วย ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์และวิธีการที่ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ บรรยากาศเต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่นใจและความปรารถนาดี อันจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจ ความรู้สึกปลอดภัยและการมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการต้อนรับน้องใหม่และต่อสถาบันการศึกษาด้วย

6.2) การจัดกิจกรรมของชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมด้านวิชาการ กีฬา ดนตรี และอื่น ๆ ควรมีการดำเนินการอย่างมีเป้าหมายที่เหมาะสมและมีรูปแบบที่ชัดเจนแน่นอน

6.3) การสนับสนุนด้านการออกกำลังกาย ควรมีอุปกรณ์ในการออกกำลังกายที่เพียงพอ และเหมาะสมกับสถานที่ ๆ มีอยู่อย่างจำกัดในปัจจุบัน

6.4) การจัดกิจกรรมค่ายพักแรมเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับนักศึกษา ควรจัดโดยมีสถานการณ์ และบรรยากาศที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นศูนย์กลางได้คิดเอง ทำเอง ได้รับความรัก และการสนับสนุน ได้แก้ปัญหา ได้มีส่วนร่วม รู้จักใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ได้เข้าใจตนเอง เข้ากับผู้อื่นได้ ได้แสดงออก มีความพอใจในสิ่งที่ตนร่วมทำอันจะเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่จะก่อให้เกิดแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (มโนภาพแห่งตน) ในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบต้องพยายามป้องกันไม่ให้เกิดบรรยากาศที่เต็มไปด้วยการเยาะเย้ยถากถาง ตีเถียง การเอาไรต์เอาเปรียบผู้ที่ด้อยกว่าด้วย

5.8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาลักษณะการปรับตัวของนักศึกษา ค้นหาผู้ที่มีแนวโน้มในการปรับตัวผิดปกติ โดยการใช้รูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้อง และหาทางช่วยเหลืออย่างเหมาะสมและทันเวลาที่

2) ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมกับสุขภาพจิตของนักศึกษา

3) ควรทำการศึกษาเชิงทดลองเกี่ยวกับการพัฒนามโนภาพแห่งตนของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ทักษะกึ๋นและเจ้าพนักงานเภสัชกรรม

4) ควรมีการศึกษากับนักศึกษานิเทศศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ของจังหวัดอื่น ๆ อีก 3 แห่ง คือ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดชลบุรี และจังหวัดยะลา ทั้งนี้เพื่อหาบรรทัดฐาน (Norms) ของนักศึกษานิเทศศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ทั้ง 4 แห่งต่อไป